

Checklist van de vogels van Suriname
Suriname is in trek bij natuurliefhebbers. Veel vogelaars hebben inmiddels de weg gevonden naar dit schitterende en vogelrijke tropische natuurparadijs. Voor de vogelliefhebbers is een in boekvorm uitgevoerde handzame checklist verschenen. In de inleiding wordt in het kort de geschiedenis van de ornithologie van Suriname aangetipt. Een kaartje met de zes landschapstypen draagt bij aan de kennis over de verspreiding daarvan. Per soort en per habitatype worden in een tabel door middel van symbolen gegevens over 739 in Suriname voorkomende soorten en ondersoorten weergegeven. Daarbij wordt ook de betrouwbaarheid, status en talrijkheid aangegeven. In appendices worden veronderstelde aanwezige soorten beschreven. Ook soorten die foutief zijn gemeld, omdat het aangegeven voorkomen buiten hun bekende verspreidingsgebied ligt. Verder soorten die nieuw zijn voor Suriname sinds de publicatie van Haverschmidt (1994), een overzicht van zeldzame soorten en de fenologie van uit het noordelijk en zuidelijk halfmond afkomstige trekvogels. Daarnaast wordt er nog aandacht geschonken aan een aantal geselecteerde soorten, endemen en niet-endemen. Apart worden in Suriname belangrijke soorten en hun aantallen vermeld die nationale bescherming behoeven. De checklist is door zijn uitgebreide informatie een must voor ieder die alles over de status en de verspreiding van Surinaamse vogels wil weten. Behalve door twee in kleur uitgevoerde overzichtskaartjes wordt hij verlichtigd door een aantal in zwartwit afgebeelde vogeltekeningen.

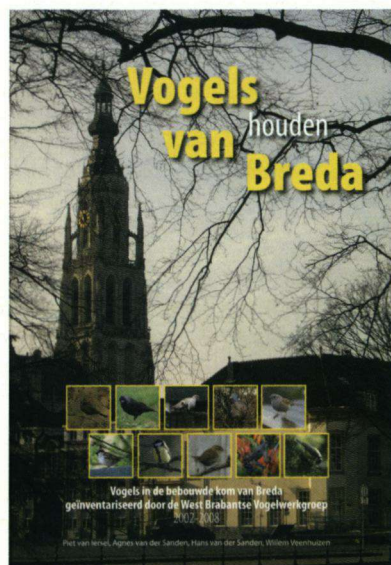
Ottema, O.H., J.H.J.M. Ribot & A.L. Spaans (2009): Annotated checklist of the Birds of Suriname. Paperback. 144 bladzijden. WWF Guianas - World Wildlife Fund, Paramaribo Suriname. ISBN 978-99914-7-022-1. Prijs €10,00 (inclusief porto). Deze uitgave is te bestellen door overschrijving van het hierboven vermelde bedrag op bankrekening 62.49.90.583 van Stichting Vrienden van STINASU, Arnhem, onder vermelding van: 'Checklist'.

DAJ

Stadsvogels van Breda

Breda is een stad met een behoorlijke hoeveelheid groen en het bevat diverse typen wateren. Het is een goed idee geweest van de West-Brabantse Vogelwerkgroep om in de bebouwde kom een broedvogelinventarisatie uit te voeren. Die vond plaats van 2002-'08. Er is een poging gedaan een reconstructie te maken van het voorkomen van soorten in het verleden. Die leverde maar weinig inzicht op. De gegevens waren te fragmentarisch om een beeld te kunnen schetsen. Hoe de inwoners over hun gevederde medebewoners denken kwam naar voren uit de resultaten van een enquête. Vijfenzeventig procent van de respondenten gaf aan dat zij genoten van de hen omringende vogels. Een klein deel was van mening dat er behalve lusten ook lasten waren. Geluidsoverlast, viezigheid en poep werden genoemd.

In totaal is de aanwezigheid van 83 verschillende broedvogelsoorten vastgesteld. In de toptien ging de Merel aan kop met bijna vijftientighonderd broedparen. De Huisemus moest genoegen nemen met de zesde plaats. Hiervan zijn ruim

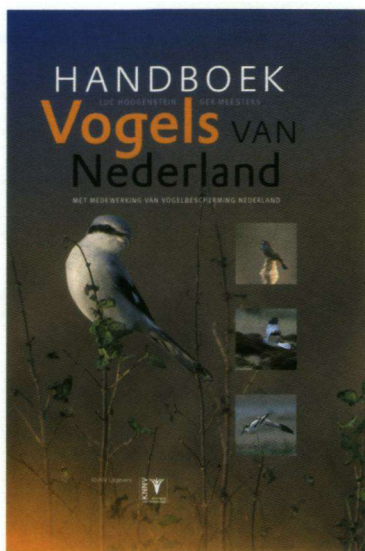
elfhonderd paren geteld. De volgorde van de soorten bij de soortbespreking is anders dan in andere publicaties gebruikelijk is. Er is gekozen voor een volgorde van 'rode' vogelsoorten (dichte bebouwing), 'groene' vogelsoorten (parken, tuinen, etc.) en 'blauwe' vogelsoorten (water). Van iedere soort wordt de achtergrond besproken, gevolgd door informatie over de verspreiding met daarbij een kaart, bedreigingen en beheer. In een kader worden de aantallen broedparen gepresenteerd. Niet slechts van Breda, maar ook van Noord- en West-Brabant, Eindhoven, Tilburg en Roosendaal. De vermelding van drie bijzondere soorten, geen van alle broedvogels, is willekeurig en voegt niets toe. Dat is wel zo voor de beschrijvingen van enkele karakteristieke gebieden in Breda en de aanbevelingen voor het behoud van stadsvogels. De samenstellers hebben kans gezien een aantrekkelijk en lezenswaardig boek op de markt te brengen. Het is interessant voor de inwoners van Breda, maar ook voor een ieder die in stadsvogels geïnteresseerd is.

Iersel, P. van, A. van der Sanden, H. van der Sanden, W. Veenhuizen (2009): *Vogels houden van Breda*. Full colour. Genaaid gebonden. 215 bladzijden. ISBN 978-90-78071-76-1. Van Ierland Uitgeverij, Breda. Prijs €19,95.

DAJ

Handboek Vogels van Nederland

Een uitgave met een dergelijke titel wekt gelijk de nieuwsgierigheid op. Is het vergelijkbaar met de fameuze serie Duitse en Engelse handboeken die zijn verschenen? Een eerste oogopslag leert dat het een andere opzet heeft, maar wel heel veel informatie biedt. De oorspronkelijke uitgave heeft in Denemarken het licht gezien. Voor vogelkijkers biedt het schutblad voorin het boek een tabel met 67 vogelgebieden, de daarin voorkomende vogelgroepen en de karakteristieke soort voor zo'n gebied. Een handige excursieplanner. De globale ligging wordt aangegeven op het volgende blad. Jammer dat bij het weidevogelbolwerk Eempolders het symbool voor weidevogels ontbreekt, terwijl wel de daar nu weer talrijke Grutto wordt aangeduid als karakteristieke soort. Er zijn 286 algemene en schaarse soorten behandeld. Een leeswijzer biedt hulp bij

begrippen en gebruik van het boek. Daarin is ook een lijstje met nieuwe wetenschappelijke namen opgenomen. De pagina's met soortbeschrijvingen die daarna volgen, zijn een lust voor het oog door de uitmuntend getekende kleurenillustraties en mooie foto's. Bij elke soort wordt in een kader aangegeven wat relevant is om de vogel te determineren. Systematisch komen voorkomen, trek, leefgebied, voortplanting en gevoeligheden aan de orde. Op de bijbehorende afbeelding(en) worden details geaccentueerd. Een kaart van Nederland geeft inzicht in de relatieve dichtheid, of geschatte aantallen, broedzekerheid en het verspreidingsbeeld. Op het achterschutblad staan de soorten van de Rode Lijst vermeld en daarnaast de uitgebreide topografie van een vogel. Het Handboek Vogels van Nederland maakt zijn naam waar. Het zal een aparte plaats als gebruiksvriendelijk en leesbaar naslagwerk innemen bij iedereen die zich direct of zijdelings met vogels bezighoudt. Compliment voor de auteurs die het voor Nederland bewerkt hebben. Zeer aanbevolen!

Hoogenstein, L. & G. Meesters (2009): *Handboek Vogels van Nederland*. 19,5 x 28 cm. Genaaid gebonden. In kleur. 320 bladzijden. ISBN 978 90 5011 270 3. KNNV Uitgeverij Zeist. Prijs: €29,95. Het boek is verkrijgbaar via de boekhandel en te bestellen via internet (zie: <http://www.knnvuitgeverij.nl>).

DAJ

De huismus

Bijna drie decennia na de uitgave van de monografie 'De huismus' is een geactualiseerde versie verschenen. Dat was ook wel nodig, want de ontwikkelingen hebben sindsdien niet stilgestaan. Er is veel veranderd in de populaties, maar ook op het gebied van kennis over de soort. De Huismus wordt in deze uitgave – van de hand van Minouk van der Plas-Haarsma – beschreven als soort, mussen onder elkaar en mussen en mensen. Uitvoerig wordt ingegaan op de herkomst van de Huismus en de verspreiding van de mussesoorten over de wereld, ondersoorten en typen. In principe is 'onze' Huismus een pure standvogel. Toch komt hij als gevolg van het uitzetten door kolonisten in bijna alle werelddelen voor. Over de broedbiologie wordt veel gemeld. Hierin wordt onder meer het bij veel mensen onbekende verschijnsel van het broeden in bomen aangetipt. Als één van de factoren die verantwoordelijk is voor de achteruitgang, wordt het verdwijnen of ontbreken van nestelgelegenheid genoemd. De mogelijkheid van het aanbieden van een vogelvide wordt gemeld. Dit is een constructie die een deel van de onderste rij dakpannen toegankelijk maakt voor mussen, zodat ze daar weer kunnen nestelen. Er wordt een goed beeld geschetst van het huwelijks- en nestleven en de mussenjeugd. Belangwekkend zijn recente onderzoeken naar het vergaren van voedsel in de sterk versteende stadscentra. De mussen zijn er afhankelijk van aangeboden vogelzaad en voedselresten. Dit is echter aanvullend voedsel. Het zijn graaneters, die hun jongen laten opgroeien met insecten die zij aanbrengen. Mussen zijn gezelligheidsdieren en dit aspect blijft niet onbesproken. Overnachten in groepen op slaapplekken is daar een uiting van. De zorgen barend achteruitgang heeft geleid tot een actieplan. Daarin mis ik het creëren van onkruidveldjes, waarvan eiwitrijke zaden en insecten kunnen bijdrage aan het opgroeien van de jongen. Mussen en mensen boeit door hun positieve of negatieve relaties. Wie interesse heeft voor de positie van de Huismus in de literatuur komt goed aan zijn trekken. Kortom een boek voor wie veel te weten wil komen over deze vogelsoort.

Plas-Haarsma, M. van der (2009): De huismus. Met tekeningen van Peter Vos. 20,5 x 13 cm. 242 pagina's. ISBN: 978 90 468 0477 3. Nieuw Amsterdam Uitgevers. Prijs: €17,95.

DAJ

Nestkastonderzoek

De hoofdmoot van het boek 'Holenbewoners van de Boswachterij Staphorst' zijn de resultaten van de bij elkaar geplaatste tellingen van nestkastbewoners in de Boswachterij Staphorst. Deze tellingen zijn over een periode van ruim veertig jaar uitgevoerd.

Daaraan voorafgaand wordt in deze uitgaven soms tot in detail aandacht geschonken aan de vroegere loopbaan van de auteur als postcommandant van de Rijkspolitie. Hierin wordt ook de aanleiding voor het nestkastonderzoek beschreven. De publicatie moet worden gezien als het levenswerk van de auteur, waarin hij de verzamelde gegevens op papier zet. Bewondering voor de vele duizenden uren die besteed zijn aan veldwerk en het op papier zetten van de gegevens. Zo gaan die niet verloren en kunnen onderzoekers daar hun voordeel mee doen. Interessant is de geschiedenis van het nestkastonderzoek. De daaraan gekoppelde paragraaf over educatie gaat daar maar kort op in en geeft vervolgens informatie over nestkasttypen en hun bezetting.

Bij elke soort die in de onderzoeksperiode is aangetroffen, wordt ingegaan op de biologie en allerlei wetenswaardigheden. Per jaar staan tal van data aangegeven met eerste eieren, eerste jongen, geringde jongen etc. en veel tabellen en grafieken. Onder de Koolmees ook klimaatverandering, dispersie en de relatie tussen zure regen en kalkgebrek die het broedsucces beïnvloedt. Landelijke gegevens van geringde aantallen worden vergeleken met die van de boswachterij. Door het hele boek heen zijn niet alleen stukjes opgenomen over belagers van de nestkastbewoners en medebewoners, maar ook van andere diersoorten zoals Zandhagedis en de Mierenzakdrager. De titel moet de lading dekken en dit gebeurt door de aandacht voor onder andere de Zwarte Specht en de Das. Zo staan er wel meer zaken in die niets met het nestkastonderzoek te maken hebben.

Uit het bovenstaande blijkt al dat deze publicatie boordevol staat met informatie,

feit dat de schrijver mede-auteur is van enkele wetenschappelijke publicaties. Jammer van de ijsberg op de omslag die de lezer op het verkeerde spoor zet. Die duidt op het onderwerp klimaatverandering, dat ergens in het boek ter sprake komt. De kwaliteit van de vele kleurenfoto's laat helaas vaak te wensen over.

die soms niet ter zake doet. Iedereen, van de in nestkastbewoners geïnteresseerde lezer tot de nestkastcontroleur toe komt ruimschoots aan zijn trekken. Kortom, iedereen kan het graantje meepikken waarvoor hij belangstelling heeft. Hoe waardevol het onderzoek is blijkt uit het

Blaauw, L. (s.d.): Holenbewoners van de Boswachterij Staphorst. 370 pagina's. Gebonden. Foto's, overzichtskaarten, grafieken en tabellen. 25 x 32 cm. G2 Grafische Producties, Den Ham. Prijs €36,90 (inclusief verzendkosten). Deze uitgave is te bestellen via internet. Zie: <http://www.holenbewoners.nl>.

DAJ